

тах. Твоя сотня, Панасе, не смів доторкнутися до михайлика. За се відповідаєте вашими головами. Ми дамо лад панам.

Пішли до великої залі. Тут в куточку сиділи налякані пані. Вони плакали й молилися.

Карпо Кожушенко сів на мягкенькій каналі й звелів привести перед себе пана Овруцького.

— Пізнавш мене, пане Овруцький?

Пан Овруцький стояв перед ним з зв'язаними позаду руками. Він дививсь з погордою й злістю на козаків.

— Я тобі пригадаю, пане. Я, Карпо Кожушенко, колишній твій підданий. Моїх батьків звелів ти киями на смерть забити, а мене втопити, як щеня. Я забрав у тебе сина, але се не був ще край моєї помсти. Розплата послідує зараз.

Пан Овруцький здрігнув усім тілом. Він рванувся так, що аж посторонки на руках затріщали.

— Коли-б у мене не зв'язані руки, я-б тебе задушив руками.

— Хлопці! розв'яжіть його, а то ще скаже, що хам його боїться.

Розтяли мотуза. Овруцький не міг з дива отямитись, що з ним робиться.

— Віддай мені синамого, я все тобі прошу, майно мове віддам...

— Чи бачив хто такого панського дурня? Ні прощення, ні твого майна я в тебе не прошу. Я кивну лиш пальцем, і зараз висітимеш, або на колу стремітимеш. Давно тобі се належить, та я не таке для тебе придумав. І сина я тобі віддам, та ще й зараз. Остапе! Привітайся з твоїм рідним батьком! Бачиш, пане, як гарно я твого сина виховав! Він козак душею й тілом. Він в таборі твоїх ворогів...

Усі стояли здивовані. Пан Овруцький дивився здивованими очима на всіх, й, не довіряючи, придивлявся до Остапа.

В Остапа, зашуміло в голові. Йому нагадалося відразу щось давнє, дуже давнє, мов крізь сон, крізь мряку. Нагадалися йому дитячі літа, панські покої, роскоші. Йому вдалося, що він тепер як раз прокинувся з якогось сну й не може ще отямитись.